

Projektowanie usług bibliotecznych w realiach technologicznych

mgr Łukasz Jeszke, mgr Emilia Lepkowska, dr inż. Iwona Pujanek

Biblioteka Politechniki Poznańskiej

Zagadnienia

- Usługi biblioteczne w powiązaniu z **kolejnymi wersjami rozwoju** Internetu oraz rozwiązań technologicznych (od wersji 1.0 do 4.0)
- Kontekst rozwoju technologicznego **w ujęciu ideowym**
- Usługi a **biblioteka hybrydowa**
- **Skupienie uwagi** użytkownika

Przyjmowane etapy rozwoju usług bibliotecznych

- Poszczególne etapy są podzielone na wersje zgodnie z rozwojem technologii komunikacyjnych oraz informatycznych od wersji 1.0 do obecnej 4.0 czy nawet wersji 5.0, jak już się wskazuje.
- Wersja najnowsza jest zależna od poprzednich, wręcz bazuje na wstecznych rozwiązaniach. Do tego zwiększa się przenikanie technologii pomiędzy poszczególnymi wersjami – trudniej wskazać ich jednoznaczne granice.
- Projektowanie usług bibliotecznych w takim ujęciu staje się organizacyjnie podobne do drogi rozwoju oprogramowania

Usługi biblioteczne 1.0

- Pierwsze wdrożenia internetowe
- Tak zwana wersja „tylko do odczytu” – są to usługi sieciowe jednostronnej (pasywnej) komunikacji – bez interakcji z użytkownikiem
- Tworzenie powiązań – hiperłączy
- Mało efektywne możliwości wyszukiwania bez mechanizmów ustalania relewancji

Usługi biblioteczne 1.0 - przykłady

- Strony internetowe bibliotek
- Katalogi biblioteczne online
- Publikowanie online
- Systemy zarządzania treścią
- Digitalizacja materiałów drukowanych

Strona Biblioteki Głównej Politechniki Poznańskiej z 1997 roku

BIBLIOTEKA GŁÓWNA POLITECHNIKI POZNAŃSKIEJ

Informacje ogólne Adres, lokalizacja, zdjęcia, godziny otwarcia	Udostępnianie zbiorów Zapisy i wypożyczenia na zewnątrz (wypożyczalnia ogólna i międzybiblioteczna) Udostępnianie na miejscu (czytelnie czasopism i ogólna, czytelnia Oddziału Informacji Naukowej)	Katalog on-line Przeglądanie katalogów Biblioteki Głównej Politechniki Poznańskiej
Biblioteki instytutowe Adresy, godziny otwarcia	Informacja katalogowa Katalogi kartkowe i komputerowe	Połączenia z innymi bibliotekami w Polsce
Wykaz pracowników	Serwis informacyjny Bazy danych na CD-ROM i dyskietkach, bazy własne, bazy obce	Katalogi on-line w Polsce
Aktualności	Serwis reprograficzny	Internet

Polskie litery kodowane są w standardzie ISO-8859-2.
Jeśli nie widzisz polskich liter zajrzyj [tutaj](#).

Opracowanie:

Jakub Bajer JAKUB@ml.put.poznan.pl
Krzysztof Murkowski MUREK@ml.put.poznan.pl

Usługi biblioteczne 2.0

- Charakteryzują się współdziałaniem z odbiorcą, który staje się jednocześnie współautorem prezentowanych treści
- Tworzenie się społeczności sieciowych i wymiana informacji pomiędzy użytkownikami. Oznaczanie (tagowanie) zasobów
- Interakcja i swobodna komunikacja (synchroniczna i asynchroniczna)
- Użytkownik staje się partnerem w projektowaniu usług bibliotecznych
- Rosnące znaczenie materiałów multimedialnych (w tym ich przesyłanie strumieniowe)

Usługi biblioteczne 2.0 - przykłady

- Repozytoria instytucjonalne
- Portale dla naukowców
- Działalność w obszarze mediów społecznościowych
- LibGuides (dziedzinowe przewodniki po zasobach)
- E-learning
- Nowe formy współdzielenia i dalszego rozpowszechniania informacji jak kanały RSS
- Standardy metadanych – Dublin Core

Rekord Dublin Core

Tabela metadanych

Nazwa atrybutu	Wartość atrybutu
* Tytuł	Materiały w budowie maszyn : przewodnik do ćwiczeń laboratoryjnych
* Twórca	Barbacki, Andrzej (1938-). Red.
* Temat i słowa kluczowe	materiałoznawstwo metaloznawstwo technologia budowy maszyn ceramika inżynierska kompozyty
* Opis	Wyd. 4
* Wydawca	Wydawnictwo Politechniki Poznańskiej
* Miejsce wydania	Poznań
* Typ obiektu	podręczniki akademickie
* Identyfikator	978-83-7143-271-2
* Sygnatura	128922 W
* Język	pol
* Prawa do dysponowania publikacją	Biblioteka Politechniki Poznańskiej (publikacja dostępna TYLKO w sieci lokalnej BPP)
* Data utworzenia lub wydania	
* Data wydania	2006
* Prawa dostępu	Publikacja ta została udostępniona na podstawie art. 28 p. 3 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych ze zmianami. Publikacja dostępna WYŁĄCZNIE z komputerów na terenie Biblioteki Politechniki Poznańskiej (wg adresów IP)
* Format obiektu cyfrowego	image/x.djvu

Usługi biblioteczne 3.0

- Sieć semantyczna – znaczenie kontekstu informacji i nowej jakości jej wyszukiwania
- Źródło danych może być takie samo ale znaczenia nabiera ich prezentacja, kontekst i personalizacja dostarczanych informacji
- Tworzenie relacji pomiędzy informacjami pochodzącymi z różnych źródeł by dostarczyć bardziej dopasowane wyniki wyszukiwania
- Malejące znaczenie fizycznej lokalizacji źródeł
- Biblioteka jako baza wiedzy

Usługi biblioteczne 3.0 - przykłady

- Dystrybucja rozwiązań w chmurze i oprogramowania w modelu SaaS (Software as a Service)
- Multiwyszukiwarki
- Powszechność urządzeń mobilnych implikująca konieczność dostosowania do nich naszych usług
- Integracja interfejsów – idea jednego okna wyszukiwawczego

Multiwyszukiwarka

Biblioteka
Politechniki Poznańskiej

[Gość](#) [e-Półka](#) [Moje konto](#) [Zaloguj się](#)

Nowe wyszukiwanie | [A-Z](#) | [Pomoc](#) | [Język: polski](#)

[Wszystkie zasoby](#) | [Zasoby elektroniczne](#) | [BazTech](#) | [Biblioteka Cyfrowa](#) | [Katalog Biblioteki](#)

web 3.0 Wyszukiwanie zaawansowane

Przeglądaj

[Personalizuj wyniki](#)
[Edytuj](#)

[Rozszerz listę wyników](#)
 Poza kolekcją Biblioteki

[Pokaż tylko](#)
Czasopisma recenzowane (200 632)
Pełny tekst dostępny online (255 063)
Aktualnie dostępne w Bibliotece (5)

[Zawęż wyniki](#)
Typ dokumentu
Artykuły (222 119)
Artykuły prasowe (17 630)
Materiały konferencyjne (6 575)
Zasoby tekstowe (2 688)
Dane badawcze (2 007)
[Więcej opcji](#)

Temat
Engineering (23 796)
Chemistry (14 671)
Anatomy & Physiology (8 458)
Computer Science (7 781)
Software (6 133)
[Więcej opcji](#)

Autor/Twórca
Anonymous (5 237)
Eysenbach, Gunther (236)
Rapoza, Jim (69)
Biggs, Maggie (48)

[Pokaż Popularne artykuły \(bX\)](#)

Wyniki 1 - 10 z 255 076 dla **Wszystkie zasoby** posortowane według: [związku z tematem](#)

[Pokaż tylko](#) [Czasopisma recenzowane](#) (200 632) | [Pełny tekst dostępny online](#) (255 063) | [Aktualnie dostępne w Bibliotece](#) (5)

☆ [Web 3.0](#)
Wolfthomas
Archivalia
14 May 2010
● [Dostępny pełny tekst](#)
[Pełny tekst](#) [Szczegóły](#) [Znajdź więcej](#)

☆ [Zmiany w modelach i technologiach informacyjnych w dobie Web 2.0 i Web 3.0](#)
Brzostek-Pawłowska, J.
● [Sprawdź dostępność](#)
[Artykuł](#) [Szczegóły](#) [Znajdź więcej](#)

☆ [Web 3.0](#)
Lenk, Frank;
Computing Now, Sep, 1992, Vol.10(5), pp.46-47
● [Dostępny pełny tekst](#)
[Artykuł](#) [Pełny tekst](#) [Szczegóły](#) [Znajdź więcej](#)

☆ [Communication between scientific-research institutions and their target groups in the Web 3.0 System](#)
Kaiser, I.
● [Dostęp bezpośredni \(online\)](#)
[Artykuł](#) [Pełny tekst](#) [Szczegóły](#) [Znajdź więcej](#)

☆ [Komunikacja pomiędzy uczelniami i ich grupy docelowe w systemie Web 3.0](#)
Kaiser, I.
● [Dostęp bezpośredni \(online\)](#)
[Artykuł](#) [Pełny tekst](#) [Szczegóły](#) [Znajdź więcej](#)

☆ [Między Web 2.0 i 3.0: Mobilne systemy informacyjne z rozszerzoną rzeczywistością](#)
Brzostek-Pawłowska, J.
Elektronika : konstrukcje, technologie, zastosowania
● [Sprawdź dostępność](#)
[Artykuł](#) [Szczegóły](#) [Znajdź więcej](#)

☆ [Digital libraries and Web 3.0. The CallimachusDL approach](#)
García-Crespo, Ángel ; Gómez-Berbis, Juan Miguel ; Colomo-Palacios, Ricardo ; García-Sánchez, Francisco
Computers in Human Behavior, 2011, Vol.27(4), pp.1424-1430 [Czasopismo recenzowane]
[Wyświetl wszystkie wersje](#)

[Wyświetl wszystkie wersje](#)

Usługi biblioteczne 4.0

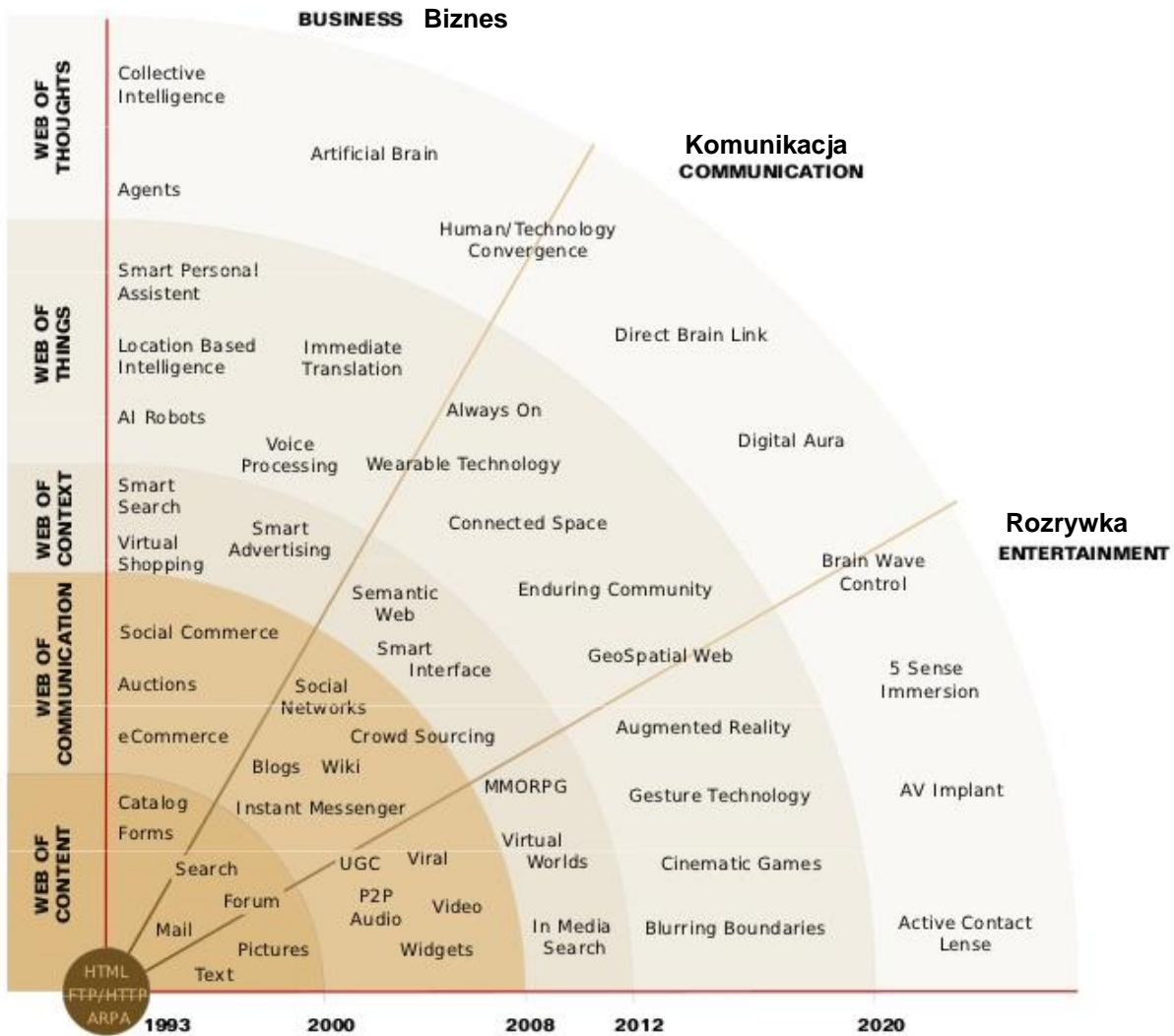
- Big Data (znaczenie wielkości zbioru danych, jego złożoności i dynamiki oraz problem braku lub niewielkiej ich unifikacji) – najważniejsze staje się w tym przypadku poszukiwanie zależności pomiędzy danymi
- Sztuczna inteligencja
- Uczenie maszynowe

Rozwój w ujęciu ideowym

trendone
NILS MÜLLER COMMUNICATIONS

THE WEB EXPANSION
FROM WEB OF THINGS TO WEB OF THOUGHTS

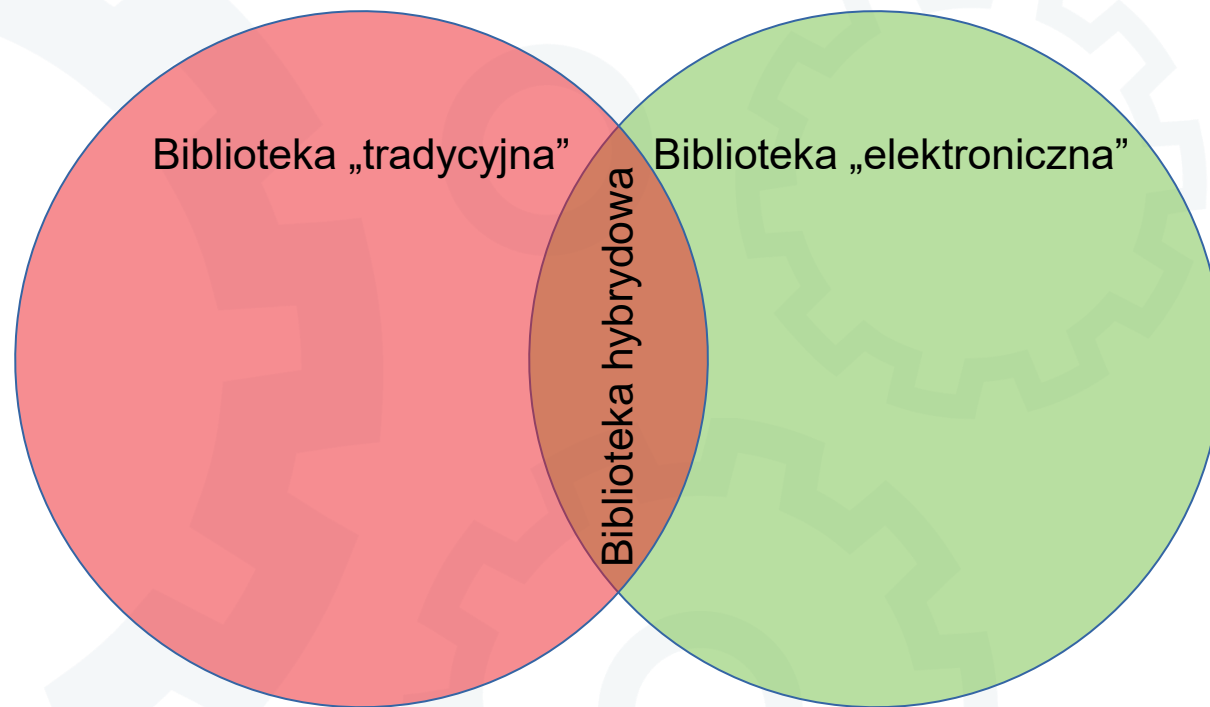
Treść | Komunikacja | Kontekst | Internet rzeczy | Internet myśli

Biblioteka hybrydowa – pryncypia

- Jednolitość usług bibliotecznych bez dychotomicznego i zasadniczo sztucznego podziału na te oparte o zasoby drukowane („tradycyjne”) i te elektroniczne.
- Maksymalne wykorzystanie i integrowanie dostępnych zasobów
- Przyjęcie ciągłej dynamiki projektowanych usług w zależności od rozwoju otoczenia technologicznego i potrzeb użytkowników

Biblioteka hybrydowa – dotychczas

Biblioteka hybrydowa – aktualnie

Biblioteka
Politechniki Poznańskiej

Biblioteka hybrydowa

Skupienie uwagi użytkownika

5 sekund

Popularny test (***5-Second Test***) pojedynczej strony („pierwszego wrażenia”), w którym po 5 sekundach możliwych na zapoznanie się ze stroną zadawane są pytania. Mają one na celu stwierdzić, czy układ, wygląd i ogólna użyteczność (*usability*) strony sprzyja spełnieniu konkretnego założenia – głównemu celowi, któremu strona ma służyć.

Źródło: https://articles.uie.com/five_second_test/

0.05 sekundy

Jak ważne ale też ulotne jest pierwsze wrażenie w przypadku serwisów sieciowych wskazuje artykuł Gitte Lindgaard i in., *Attention web designers*. Przyjmuje on, że już pierwsze **50 milisekund** ma znaczenie. Oprócz użyteczności kluczowa jest tu atrakcyjna oprawa.

Źródło: Gitte Lindgaard, Gary Fernandes, Cathy Dudek & J. Brown (2006) Attention web designers: You have 50 milliseconds to make a good first impression!, Behaviour & Information Technology, 25:2, 115-126, DOI: 10.1080/01449290500330448

Dziękuję za uwagę